

A ד"ט

Intro

Today we will Be"H learn דף פ"ז of מציעא. Some of the topics we will learn about include:

אומר ועושה

The Gemara contrasts the promises and actions of the righteous and the wicked.

שואלין בשלום אשה

The prohibition for a man to inquire after a woman's welfare;

לשנות מפני השלום

Altering the facts in order to preserve peace;

A

אומר ועושה

שואלין בשלום אשה

לשנות מפני השלום

B

זקנה וחולשה

זקנה was the first to show old age, and יעקב was the first to become sick before dying;

כאחד וכשנים מבני העיר

How to calculate wages if the employer agreed to pay "like other workers in this city;"

אלו אוכלין מן התורה

The Torah allows workers to partake of their employer's produce during the harvest. The Gemara discusses many details of this Halachah, and expounds the words of the Pesukim.

B

זקנה וחולשה

כאחד וכשנים
מבני העיר

אלו אוכלין
מן התורה

1 So let's review...

The Gemara continues expounding the Pesukim concerning אברהם אבינו, among them the following:

We can learn from אברהם that

צדיקים

אומרים מעט

ועושים הרבה

The righteous say little but do much.

אברהם said

ואקחה פת לחם

I will bring bread; and then we find

ואל הבקר רץ אברהם

He brought meat.

On the other hand, we learn from עפרון that

רשעים

אומרים הרבה

ואפילו מעט אינם עושין

The wicked promise much, but then do nothing.

עפרון first said

ארץ ארבע מאות שקל כסף מה היא

Offering it to אברהם for free, and then the Pasuk says

ארבע מאות שקל עובר לסוחר

אברהם gave him 400 coins, and the Gemara explains

דלא שקל מיניה אלא קנטרי

He took 400 extremely valuable coins.

1

We can learn from אברהם that

צדיקים

אומרים מעט – ועושים הרבה

אברהם said...

ואל הבקר

רץ אברהם
He brought meat.

ואקחה
פת לחם

I will bring bread;

and then
we find

רשעים

**אומרים הרבה
ואפילו מעט אינם עושין**

עפרון first said...

ארבע מאות
שקל כסף
עובר לסוחר

ארץ ארבע מאות
שקל כסף
מה היא

Offering it to אברהם for

Free!

דלא שקל מיניה אלא קנטרי
He took 400 extremely valuable coins.

2 The Pasuk continues
 ויאמרו אליו איה שרה אשתך
 ויאמר הנה באהל
 The Gemara questioned מלאכים as to שרה's whereabouts.
 The Gemara points out;
 יודעים היו מלאכי השרת ששרה אמנו באהל היתה
 Although, they knew where she was, they nevertheless
 asked, for one of the following reasons:

1. להודיע ששרה אמנו צנועה היתה
 כדי לחבבה על בעלה
 To draw אברהם's attention to his wife's modesty;
2. כדי לשגר לה כוס של ברכה
 To send her from the wine of ברכת המזון;
3. לימדה תורה דרך ארץ
 שישאל אדם באכסניא שלו
 It is proper for one to inquire about their host's welfare.
 Although
 אין שואלים בשלום אשה כלל
 One may not send a message inquiring about a woman's
 welfare?
 על ידי בעלה שאני
 It is permitted to inquire of her husband.

2

**ויאמרו אליו איה שרה אשתך
 ויאמר הנה באהל**

*יודעים היו מלאכי השרת ששרה אמנו באהל היתה
 Although, they knew where she was, they nevertheless asked,
 for one of the following reasons:*

לימדה תורה דרך ארץ שישאל אדם באכסניא שלו	כדי לשגר לה כוס של ברכה To send her from the wine of ברכת המזון	להודיע ששרה אמנו צנועה היתה כדי לחבבה על בעלה To draw אברהם's attention to his wife's modesty;
---	---	--

אין שואלים בשלום אשה כלל
Although
 One may not send a message
 inquiring about a woman's welfare?

על ידי בעלה שאני

3 The Pasuk continues
 ואדוני זקן
 Sarah noted אברהם's old age, yet Hashem said to אברהם;
 ואני זקנת
 She noted her own age?
 The Gemara explains
 גדול שלום שאפילו הקב"ה שינה בו
 Hashem altered the facts for the sake of peace.

The Pasuk continues;
 ותאמר מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה
 The Gemara questions the plural expression;
 כמה בנים הניקה שרה
 Did Sarah nurse many children?

3

ואדוני זקן
 Sarah noted אברהם's old age.
 Yet Hashem said to אברהם;
ואני זקנת
 She noted her own age?

The Gemara explains
גדול שלום שאפילו הקב"ה שינה בו
 Hashem altered the facts for the sake of peace.

The Pasuk continues;
**ותאמר מי מלל לאברהם
 הניקה בנים שרה**
 The Gemara questions the plural expression;
כמה בנים הניקה שרה
 Did Sarah nurse many children?

4 The Gemara explains
 אותו היום שגמל אברהם את יצחק בנו
 עשה סעודה גדולה
 made a great feast the day Yitzchok was weaned.
 היו כל אומות העולם מרננים ואומרים
 The people ridiculed him, saying
 ראיתם זקן וזקנה שהביאו אסופי מן השוק
 ואומרים בנינו הוא
 ולא עוד אלא שעושיין מיתה גדול להעמיד דבריהם
 This elderly couple claimed an abandoned child, and is
 now celebrating it with a feast!
 Therefore,
 הלך וזימן כל גדולי הדור
 ושרה אמנו זימנה את נשותיהם
 They invited many important people, and
 כל אחת ואחת הביאה בנה עמה
 ומניקתה לא הביאה
 The women came with their children, but not with their
 wet-nurse; and
 נעשה נס בשרה אמנו
 ונפתחו דדיה כשני מעיינות והניקה את כולן
 Miraculously, Sarah nursed them all.
 However,
 עדיין היו מרננים ואומרים
 אם שרה הבת תשעים שנה תלד
 אברהם בן מאה שנה יוליד
 The people still doubted that he was אברהם's child.
 מיד נהפך קלסתר פנים של יצחק
 ונדמה לאברהם
 פתחו כולם ואמרו
 אברהם הוליד את יצחק
 יצחק's face changed to resemble אברהם, and everyone
 realized he was his son.

4
The Gemara explains
 אותו היום שגמל אברהם את יצחק בנו
 עשה סעודה גדולה
made a great feast the day Yitzchok was weaned.
 היו כל אומות העולם מרננים ואומרים
The people ridiculed him, saying
 ראיתם זקן וזקנה שהביאו אסופי מן השוק
 ואומרים בנינו הוא
 ולא עוד אלא שעושיין מיתה גדולה להעמיד דבריהם
This elderly couple claimed an abandoned child, and is now celebrating it with a feast!
 Therefore,
 הלך וזימן כל גדולי הדור ושרה אמנו זימנה את נשותיהם
 ומניקתה לא הביאה
 והניקתה לא הביאה
 The women came with their children, but not with their wet-nurse;
 and miraculously, Sarah nursed them all.
 However, the people still doubted that he was אברהם's child.
 מיד נהפך קלסתר פנים של יצחק ונדמה לאברהם
 פתחו כולם ואמרו אברהם הוליד את יצחק
 יצחק's face changed to resemble אברהם, and everyone realized he was his son.

5 The Gemara relates several common occurrences that began with the אבות:
 עד אברהם לא היה זקנה
 Until אברהם, nobody showed signs of old age.
 מאן דהוה בעי למשתעי בהדי אברהם
 משתעי בהדי יצחק
 בהדי יצחק
 משתיע בהדי אברהם
 Since אברהם and יצחק looked similar, they were often mistaken for each other. Therefore,
 אתא אברהם
 בעיא רחמי והוה זקנה
 אברהם prayed, and he began to show signs of age, as the Pasuk says
 ואברהם זקן בא בימים

Similarly,
 עד יעקב
 לא הוה חולשא
 Until יעקב, nobody became ill before dying.
 אתא יעקב
 בעא רחמי והוה חולשא
 יעקב prayed, and he became ill before his death, as the Pasuk says
 ויאמר ליוסף הנה אביך חולה
 =====

5

**עד יעקב
לא הוה חולשא**
 Until יעקב, nobody became ill before dying
 Therefore,
 אתא יעקב
 בעא רחמי והוה חולשא
 יעקב prayed, and he became ill before his death, as the Pasuk says
 ויאמר ליוסף הנה אביך חולה

**עד אברהם
לא היה זקנה**
 Until אברהם, nobody showed signs of old age.
 מאן דהוה בעי למשתעי
 בהדי אברהם
 משתעי בהדי יצחק
 בהדי יצחק
 משתיע בהדי אברהם
 Since אברהם and יצחק looked similar, they were often mistaken for each other.
 Therefore,
 אתא אברהם
 בעיא רחמי והוה זקנה
 as the Pasuk says
 ואברהם זקן בא בימים

5 The Mishnah concludes

רבן שמעון בן גמליאל אומר
לא היה צריך לומר

It was not necessary to specify the type of meal promised,
because

הכל כמנהג המדינה

All matters of employment follow the local custom.

The Gemara explains that רשב"ג reiterates this principle to
include the following case:

השוכר את הפועל

ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר

If someone hires a worker, and promises to pay him "like
other workers in this city;"

נותן לו כפחות שבשכירות

דברי רבי יהושע

He pays him the minimum wage in that city.

וחכמים אומרים

משמנין ביניהם

He pays the average wage.

=====

Before proceeding with the next Mishnah;

Tosfos explains that since the previous Mishnah
discussed an employee's rights to food based on מנהג

המדינה, the local custom, the Mishnah now discusses his
rights granted by the Torah:

Zugt di Mishnah

ואלו אוכלין מן התורה

These workers may eat from their employer's food:

העושה במחובר לקרקע

בשעת גמר מלאכה

Those who work with attached produce may eat during
the harvest.

ובתלוש מן הקרקע

עד שלא נגמרה מלאכתו

Those who work with detached produce may eat until it
becomes obligated in מעשר.

The Mishnah adds

ובדבר שגידולו מן הארץ

This pertains only to food grown from the ground.

5

משנה

רבן שמעון בן גמליאל אומר
לא היה צריך לומר

It was not necessary to specify the type of meal promised,
because

הכל כמנהג המדינה

All matters of employment follow the local custom.

The Gemara explains that רשב"ג reiterates this principle
to include the following case:

השוכר את הפועל

ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר

If someone hires a worker, and promises to pay him
"like other workers in this city;"

וחכמים

משמנין
ביניהם

He pays him
the average wage.

רבי יהושע

נותן לו כפחות
שבשכירות

He pays him the
minimum wage in that city.

משנה

ואלו אוכלין מן התורה

These workers may eat from their employer's food

ובתלוש מן הקרקע
עד שלא נגמרה
מלאכתו

Those who work with
detached produce may eat
until it becomes obligated
in מעשר.

העושה במחובר
לקרקע
בשעת גמר מלאכה

Those who work with
attached produce may eat
during the harvest.

ובדבר שגידולו מן הארץ

This pertains only to food grown from the ground.

6 The Mishnah continues:
ואלו שאין אוכלים
These workers may not eat from their employer's food:
העושה במחובר לקרקע
בשעה שאין גמר מלאכה
Those who work with attached produce may not eat
before the harvest.
ובתלוש מן הקרקע
מאחר שנגמרה מלאכתו
Those who work with detached produce may not eat after
it is obligated in מעשר.

The Mishnah concludes
ובדבר שאין גידולו מן הארץ
Those who work with food that did not grow from the
ground may not partake of it at all.

6 ואלו שאין אוכלים
These workers may not eat from their employer's food:
ובתלוש
מן הקרקע
מאחר שנגמרה מלאכתו
*Those who work with detached
produce may not eat
after it is obligated in מעשר.*
העושה
במחובר לקרקע
בשעה שאין גמר
מלאכה
*Those who work with attached
produce may not eat before
the harvest.*
ובדבר שאין גידולו מן הארץ
*Those who work with food
that did not grow from the ground
may not partake of it at all.*

7 The Gemara cites the Pesukim regarding attached produce:
 כי תבא בכס רעך
 ואכלת ענבים כנפשוך שבעך ואל כליך לא תתן
 כי תבא בקמת רעך
 וקטפת מלילת בידך וחרמש לא תניף על קמת רעך
 Both of these Pesukim grant the worker permission to eat from owner's crop.

The Gemara expounds the words of the Pasuk:
 כי תבא
 נאמר כאן ביאה
 ונאמר להלן לא תבא עליו השמש
 The Pasuk uses a similar expression of ביאה regarding Halachos of workers, teaching us
 מזה להלן בפועל הכתוב מדבר
 אף כאן בפועל הכתוב מדבר
 Only workers may eat from their employer's crops.

חרמש
 לרבות כל בעלי חרמש
 The Pasuk refers to חרמש, any crop that is cut with a sickle. Therefore,
 קמה
 לרבות כל בעלי קמה
 The term קמה includes all attached produce.

בכרם רעך
 ולא בכרם כותי
 A worker may not eat from his non-Jewish employer's produce, just as
 גזל כותי אסור
 Stealing from a non-Jew is forbidden.
 However, according to the opinion that
 גזל כותי מותר
 Stealing from a non-Jew is not forbidden, as long as there
 is חילול השם no
 פועל מיבעיא
 He can certainly eat from his non-Jewish employer's produce!
 Rather,
 רעך
 ולא של הקדש
 One who works for הקדש may not eat from the produce.

7 כי תבא בקמת רעך
 וקטפת מלילת בידך
 וחרמש לא תניף
 על קמת רעך
 כי תבא בקמת רעך
 וקטפת מלילת
 בידך וחרמש
 לא תניף
 על קמת רעך

Both of these Pesukim grant the worker permission to eat from owner's crop.

כי תבא בקמת רעך וקטפת מלילת בידך וחרמש לא תניף על קמת רעך
 ואמר כאן ביאה ונאמר להלן לא תבא עליו השמש
 ארבות כל ביאי חרמש any crop that is cut with a sickle
 ארבות כל ביאי קמה all attached produce.
 מזה אלא אלא בפועל הכתוב מדבר
 אף כאן בפועל הכתוב מדבר

כי תבא בכרם רעך

ואל בכרם כותי

A worker may not eat from his non-Jewish employer's produce, just as he may not steal from a non-Jew.

אף כותי מותר
 כל עוד אין חילול שם
 הואיל וכלא - he can certainly eat from his non-Jewish employer's produce!

כי תבא בכרם רעך

ואל של הקדש

One who works for הקדש may not eat from the produce.

8 ואכלת ולא מוצץ
One may eat, but he may not suck out the juice and spit out the peel, because he will thereby consume more produce.

Similarly,
ענבים ולא ענבים ודבר אחר
He may not dip the produce in salt, because this will cause him to consume much more produce.

כנפשך
כנפש של בעל הבית
כך נפש של פועל
אוכל ופטור
The owner may snack from the produce during the harvest and is not obligated in מעשר, and the workers may do so as well; as Rashi explains

לא אמרינן
הואיל באגריה אכיל
הוה ליה כמקח וקובעת למעשר
We do not consider his rights to the produce to be akin to a sale, which would obligate him to take מעשר before he eats.

שבעך
ולא אכילה גסה
He may eat normally, but not after he is satiated.

ואל כליך לא תתן
בשעה שאתה נותן לכליו של בעל הבית
אתה אוכל
ובשעה שאי אתה נותן לכליו של בעל הבית
אי אתה אוכל
The Pasuk forbids him to put produce into his utensils, implying that this allowance to eat applies only during the harvest, while he IS putting the crop into his employer's utensils, but he may not eat if he is tending to the crops before the harvest.

8 ואכלת ענבים כנפשך שבעך

ולא אכילה	כנפשך	ולא ענבים	ולא מוצץ
One may eat normally, but not after he is satiated.	The owner may snack from the produce during the harvest, and so may the worker.	He may not dip the produce in salt.	One may eat, but he may not suck out the juice.

As Rashi explains

לח אמרינן הוחיל בזהגריה חכיל הוה ליה
כמקח וקובעת למעשר

We do not consider his rights to the produce to be akin to a sale, which would obligate him to take מעשר before he eats.

ואל כליך לא תתן

הלצה לאתר נותן אכילתו של בעל הבית - אתר אוכל
ובלצה לאי אתר נותן אכילתו של בעל הבית - אי אתר אוכל
The Pasuk forbids him to put produce into his utensils, implying that this allowance to eat applies only during the harvest, while he is putting the crop into his employer's utensils, but he may not eat if he is tending to the crops before the harvest.